

Голас Радзімы

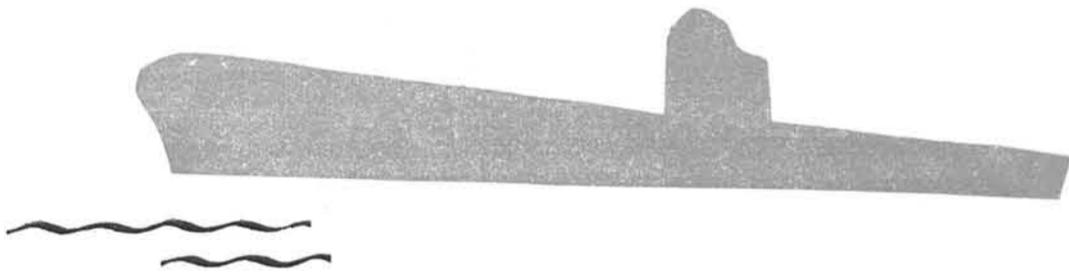
ВЫДААННЕ БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ
З СУАЙЧЫННІКАМІ
ЗА РУБЯЖОМ

Цана 2 кап.
№ 8 [914] Люты, 1966 г.
Год выдання 11-ы

НАДЗЕЙНЫ ВАРТАВЫ

КРАІНЫ САВЕТАЎ

У ПЕРШЫЯ месяцы Са-
вецкай улады Дэкрэ-
там Савета Народных
Камісараў ад 15 (28) сту-
дзеня 1918 года была
створана Чырвоная Ар-
мія, а праз некаторыя час —
Чырвоны Флот. З гэтага і па-
чалася баявая гісторыя Савец-
кіх Узброеных Сіл. Калі ў лю-
тым 1918 года дывізіі кайзера
перайшлі ў наступленне на
маладую Рэспубліку Саветаў
і партыя кинула заклік «Сацыя-
лістычная Айчына ў небяспе-
цы!», дзесяткі тысяч рабочых
і сялян адразу ж добраахвот-
на ўзяліся за зброю і далі во-
рагу 23 лютага 1918 года са-
крушальны адпор. Гэты дзень
лічыцца днём нараджэння на-
шай арміі.

рамогай Савецкай Арміі была
яе гістарычная перамога над
фашызмам у 1941—45 гадах.
Нават ворагі вымушаны пры-
знаваць, што магутнасць на-
шай арміі несакрушальная.

Чым гэта растлумачыць?
Не, не толькі яе тэхнічнай
магутнасцю, высокай адукава-
насцю воінаў. Сіла нашай
арміі, перш за ўсё, у яе яд-
нанні з народам, у ясным разу-
менні яе байцамі мэты, якой
яны служаць. Гэта мэта —
абарона заваёў свайго наро-
да, яго зямлі, яго свабоды.
Сіла нашых Узброеных Сіл у
ідэйнасці, высокім і свядомым
патрыятызме асабовага саста-
ву. Ці можа пахваліцца гэтым
Пентагон? Ці могуць яго за-
правільны спадзявацца на пера-
правільны спадзявацца на пера-
могу ў В'етнаме, калі амеры-
канскія салдаты вядуць зусім
не патрэбную ім вайну за тыся-
чы міль ад сваёй радзімы? Не,
яны ніколі не перамогуць в'ет-
намскіх патрыётаў, абаронцаў
свабоды свайго народа.

Так, неспакойна цяпер у све-
це. Імперыялістычныя колы
ЗША, ідучы на паваду ў тых,

хто нажываецца на крыві, пра-
цягваюць весці асуджаную
большасцю амерыканцаў вай-
ну ў В'етнаме, ствараюць
ачагі небяспекі ў іншых раё-
нах свету. Амаль адкрыта рых-
туюцца да вайны і рэваншы-
сты Заходняй Германіі, дзе,
на суперак вядомым міжнарод-
ным пагадненням, ужо створа-
на паўмільённая армія.

Усё гэта не можа не тры-
вожыць савецкіх людзей, усе
вольналюбівыя краіны свету.
Вось чаму наш народ, партыя
і ўрад вымушаны адда-
ваць належную ўвагу пытанням
пастаяннай боегатоўнасці сваіх
Узброеных Сіл, абароне рубя-
жоў краіны.

У дзень свайго 48-годдзя на-
ша армія моцная, як ніколі.

Створаная для абароны і заў-
сёды ажыццяўляюшая толькі
гэтую мэту, яна ў той жа час
служыла і будзе служыць
справе абароны міру на ўсёй
планеце, прагрэсу і цывіліза-
цыі. Воіны нашай арміі і фло-
ту заўсёды гатовы забяспе-
чыць мір свайму працалюбі-
ваму народу.

ПРАТЭСТ САВЕЦКІХ ЖАНЧЫН

МАСКВА. Камітэт савецкіх жанчын зрабіў заяву, у
якой далучыў свой голас да пратэсту сусветнай грамад-
скасці, устрывожанай вынікамі катастрофы амерыканска-
га ядзернага бамбардзіроўшчыка ў іспанскім небе.

Ядзерныя бомбы, якія ўпалі з палаючага амерыканскага
самалёта, гаворыцца ў заяве, сталі непараўным бедствам
для многіх сем'яў, дзяцей, жанчын. Яны паставілі сёння
пад пагрозу жыццё жыхароў прыбярэжных раёнаў Між-
земнага мора. Мы не можам быць спакойнымі, пакуль у
небе лятаюць самалёты з ядзерным грузам.

Камітэт савецкіх жанчын ад імя мільёнаў жонак і ма-
ці патрабуе спыніць палёты амерыканскіх самалётаў з
тэрмаядзернай зброяй над чужымі тэрыторыямі.

РЭЧЫЦА

Многія сотні тон нафты здабыў звыш плана з пачатку года калектыв Рэчыцкага нафта-прамысла, які расце і расшыраецца. У лютым пачалася закладка фундаменту яго галоўных збудаванняў. Будаўнікі пачалі ўзвядзенне нафтаналіўнай эстакады, дзвюх помпавых станцый і новага рэзервуарнага парка. Ужо ў 1966 годзе гэтыя збудаванні ўступяць у строй.

МІНСК

Першую партыю жаночых нарукных гадзіннікаў «Прамень-1800» адправіў у Югаславію і Чэхаславакію гадзіннікавы завод. Раней тэрміну атрымаў заказ Германская Дэмакратычная Рэспубліка, Балгарыя і іншыя краіны. Гадзіннікі гэтага прадпрыемства маюць вялікую папулярнасць. Сёлета завод вырабіць на экспарт больш чым чатырыста тысяч гадзіннікаў. Калектыв прадпрыемства ўкараніў у вытворчасць алмазную апрацоўку корпусу і цыферблата. Гэта надало гадзіннікам яшчэ больш прыгожы выгляд, павысіла іх даўгавечнасць.

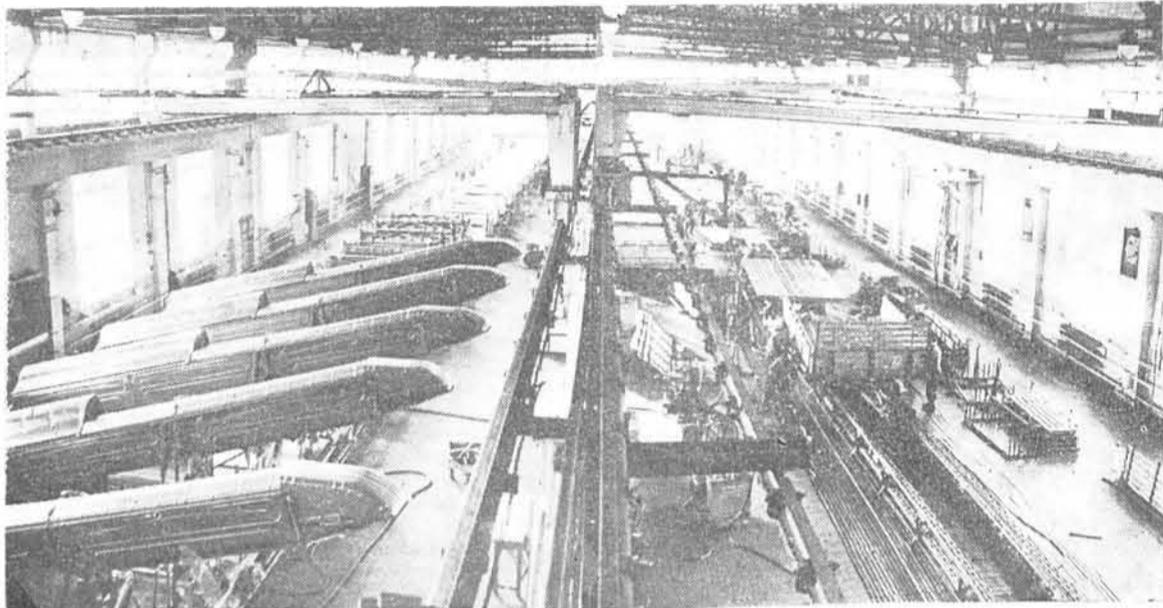
КЛЕЦК

У мясцовай музычнай школе навучаецца 150 дзяцей рабочых, служачых і калгаснікаў. На здымку: былы выхаванец школы, цяпер выкладчык па класу акардэона Васіль Вайцэхоўскі дае ўрок Уладзіміру Пісарыку. Фота П. Наватарова.

КОБРЫН

Цікавы вечар адбыўся ў клубе вёскі Павіцце. У госці да сельскіх жыхароў прыехалі брэсцкія паэты — члены літаратурнага аб'яднання пры абласной газеце «Зара» Анатоль Гарай і Міхаіл Рудкоўскі. Яны расказалі аб рабоце аб'яднання і пазнаёмілі слухачоў са сваімі новымі творамі. Першыя свае вершы прачыталі і старшакласнікі мясцовай школы Валодзя Брыштэн і Таня Саўчук.

ГОМЕЛЬ

Сёлета з галоўнага канвеера «Гомсельмаша» сыйдзе 30 тысяч такіх камбайнаў і 12 тысяч прычэпаў. Гэта ў некалькі разоў больш, чым у мінулым годзе. Фота Ч. Мезіна.

БРЭСТ

Нядаўна ў горадзе адкрыўся новы прадуктовы магазін. Ён прыцягвае пакупнікоў багатым асартымантам тавараў і культурным абслугоўваннем. Фота В. Германа.

СЛУЦК

У побыт жыхароў Случчыны ўсё больш укараняецца звадкаваны газ. Ім карыстаюцца больш як 4200 сем'яў у горадзе і вёсках. Больш як 500 газавых пліт ёсць у саўгасах «Танежыцкі» і «Рачкавічы», у калгасах «Ленінскі шлях», імя Кірава, імя Мічурына, «Прамень камуны» і інш.

ГАВАНА. Тут паспяхова закончыліся савецка-кубінскія гандлёвыя перагаворы, што праходзілі ў атмасферы дружбы і брацкага супрацоўніцтва. У выніку перагавораў падпісан пракол аб тавараабароце паміж СССР і Рэспублікай Куба на 1966 год. Тавараабарот павялічыцца больш чым на 20 працэнтаў у параўнанні з 1965 годам. Дасягнута пагадненне аб прадастаўленні Савецкім Саюзам доўгатэрміновага крэдыту Рэспубліцы Куба на льготных умовах.

КАНБЕРА. Тут стала вядома, што федэрацыя прамыслоўцаў штата Вікторыя, адна з магутнейшых фінансавых груп краіны, павядаміла гандлёваму саветніку пасольства СССР у Аўстраліі аб тым, што ў ліпені ці жніўні гэтага года яна мяркуе накіраваць у Савецкі Саюз тэрмінам на пяць тыдняў групу прамыслоўцаў, бізнесменаў і экспертаў з дванаці-трынаці чалавек для глыбокага азнаямлення з савецкай прамысловасцю.

Паездка такой групы аўстралійскіх прамыслоўцаў у СССР будзе першай у гісторыі аўстрала-савецкіх гандлёвых і эканамічных сувязей. У тугэйшых афіцыйных колах рашэнне федэрацыі прамыслоўцаў штата Вікторыя разглядаецца як канкрэтнае развіццё гандлёвага пагаднення, падпісанага паміж Аўстраліяй і Савецкім Саюзам у кастрычніку мінулага года.

ТОКІО. Паўднёвая Карэя і Злучаныя Штаты дагаварыліся ў прыняце аб пасылцы ў Паўднёвы В'етнам новых кантынентаў паўднёвакарэйскіх войск. Паводле паведамленняў з Сеула, новая партыя паўднёвакарэйскіх наёмнікаў колькасцю ў 20 тысяч чалавек будзе адпраўлена ў Паўднёвы В'етнам да чэрвеня гэтага года. У цяперашні час у джунглях Індакітаі разам з амерыканскімі агрэсарамі супраць паўднёва-в'етнамскай вызваленчай арміі ўжо ваююць 20 тысяч салдат з Паўднёвай Карэі.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Ежегодно 23 февраля советский народ отмечает день рождения армии своей страны. Эта армия родилась 48 лет назад в жестоких схватках с белогвардейцами и иностранными интервентами. Цели Советской Армии ясны и благородны. Это — защита границ нашей Родины, защита свободы своего народа. Созданная для обороны и всегда осуществлявшая только эту задачу, армия СССР служит делу мира («НАДЗЕЙНЫ ВАРТАВЫ КРАІНЫ САВЕТАУ»).

Под заголовком «ЗИМА КАЛГАСНАЯ» помещен репортаж из колхоза имени Фалько Дзержинского района. С каждым годом богатеет хозяйство, растут урожаи, увеличивается выдача на трудодень. Недавно построен новый клуб, в фойе которого на видном месте портреты тех, кто отдал свою жизнь за счастье родной зем-

ли, и среди них — погибший от рук кулаков комсомолец селькор Данила Фалько, именем которого односельчане назвали колхоз.

В сельхозартели имени XVIII партсъезда на Витебщине есть музей, рассказывающий о прошлом и настоящем колхоза. Один из стендов посвящен семье колхозника Степана Павловича Пляца. Четыре сына и две невестки Пляца — авиаторы. В годы войны они сделали 2.465 боевых вылетов, получили пятьдесят орденов и медалей. Обе невестки удостоены высокого звания Героев Советского Союза. Сам Степан Павлович был связан с партизанами, помогал бежать из лагеря советским военнопленным. Сейчас он живет в деревне Озерцы. Старый колхозник гордится подвигами своих детей и мечтает дожидаться того дня, когда кто-либо из внуков поведет ко-

смические корабли на другие планеты («СЯМ'Я КРЫЛАТЫХ»).

Родные нашей землячки во Франции Александры Шпаковской-Тибо живут в небольшой деревне Киевец Крупского района. Ее старшая сестра Елена вырастила пятерых детей, и у всех у них счастливо сложилась судьба. Самый младший ее сын недавно окончил среднюю школу с золотой медалью и теперь — студент Белорусского политехнического института. Брат Иван работает в совхозе. Мать получает пенсию. О новостях в жизни семьи Шпаковских рассказывает статья «У БАКУ АД ВЯЛІКІХ ДАРОГ».

«А ШКАДАВАЦЬ НЯМА АБ ЧЫМ!» — так называется ответ другой нашей землячке Вере Ключко в США. В. Ключко в своих письмах к нам выражает сожаление, что с белорусской земли исчезают хутора, в которых она видит поэзию сельской жизни. Но можно ли забывать о тоске и одиночестве, которые неизбежно подстерегают людей, оторванных от коллектива? Только переселившись в деревню, хуторянин начинает пользоваться благами цивилизации. Рядом клуб, кино, биб-

лиотека, школа, магазины. В доме — электричество, а это значит и телевидение, и холодильник, и стиральная машина, что во многом символизирует век, в котором мы живем. Конечно же, колхозникам гораздо приятнее и удобнее будет жить в благоустроенных поселках городского типа, которые начинают строиться сейчас в Белоруссии вместо 35 тысяч существующих деревень.

Вот уже много лет каждый вторник в 8 часов вечера собираются на репетицию артисты Ланского народного хора. А если кто-нибудь задерживается на ферме или в поле, председатель колхоза В. Дидевич, сам активный участник хора, садится за руль машины и едет разыскивать «пропавших». Кроме председателя, ветеранами хора являются лесник Ф. Буглай, преподаватель химии и зоологии А. Плакса, братья-колхозники Павел, Лука, Кастусь и Василь Дашко и многие другие. Хор получил высокую оценку на III Декаде республиканского народного творчества в Минске («ТАМ, ДЗЕ ПАЧЫНАЕЦЦА ЛАНЬ»).

О большой любви к Совет-

ской Родине говорят письма из-за рубежа, обзор которых печатается под заголовком «ПРЫМІ МАЁ ПРЫВІТАННЕ!» Иван Матушак и Олимпия Буткевич из США, побывавшие в 1965 году в родных местах, восхищаются успехами СССР в промышленности, строительстве, здравоохранении. Рина фон Коотен, девочка из Голландии, пишет, что не может забыть веселых и верных друзей из пионерского лагеря в Крыжовке. Добрые вести поступают из клубов и товариществ земляков за рубежом: о лекциях и концертах, о просмотрах советских кинофильмов, о работе русских школ.

Война окончилась. В один из детских домов приезжает офицер, чтобы забрать своего сына. С замиранием сердца ждал своего отца и пятилетний Максимка. Он не мог знать, что его отец погиб под Сталинградом, а мать замучили немцы. Еще раз о незабываемых ранах войны, а также о доброте и благородстве советского человека напомним рассказ старшего белорусского писателя Янки Маэра «МАКСИМКА».

1180 ТЫСЯЧ

КВАДРАТНЫХ МЕТРАУ

Рассказывает
старшина Дзяржаўнага камітэта
Савета Міністраў БССР
на справах будаўніцтва
У. КАРОЛЬ

ЖЫЛЛЯ—ЗА ГОД

Беларусь у рыштаваннях новабудуліў. У гарадах і вёсках ідзе вялікае прамысловае, сельскагаспадарчае, жыллёвае і культурна-бытавое будаўніцтва. У новым годзе асігнаванні на гэтыя мэты павялічаны амаль на 15 працэнтаў. Карэспандэнт БЕЛТА папраасіў старшыню Дзяржбуда БССР У. Кароля расказаць аб развіцці жыллёвага будаўніцтва ў рэспубліцы ў першым годзе новай пяцігодкі, мерах на паліўніцню планіроўкі і забудовы гарадоў і вёсак, аб новых праектах жылля дамоў.

жыллёвага будаўніцтва. Толькі з буйных панелей за год будуць пабудаваны дамы жылой плошчай 543 тысячы квадратных метраў. Праектнымі арганізацыямі рэспублікі распрацаваны новыя тыповыя праекты жылля дамоў з палепшанай планіроўкай кватэр.

У 1966 годзе трэба будзе выканаць аб'ём капітальных работ у саўгасах і іншых дзяржаўных сельскіх гаспадарках на 65,5 мільёна рублёў і ў калгасах — на 146 мільёнаў рублёў.

Значныя сродкі накіроўваюцца на жыллёвае і культурна-бытавое будаўніцтва ў калгасах. Толькі ў гэтым годзе на жыллёвае і камунальнае будаўніцтва будзе выдаткавана 14 мільёнаў рублёў супраць 8,7 мільёна рублёў у 1965 годзе. За кошт грамадскіх сродкаў будзе ўведзена каля 90 тысяч квадратных метраў жылой плошчы. Акрамя таго, сёлета прадуд-

гледжваецца пабудавань у сельскай мясцовасці за кошт індыўідуальных сродкаў каля 8 тысяч жылля дамоў, або 320 тысяч квадратных метраў жылой плошчы.

Распрацаваны і праводзяцца спецыяльныя мерапрыемствы па паліўніцню якасці будаўніцтва, будаўнічых вырабаў і канструкцый. Многае робіцца па павышэнню ўзроўню заводскай гатоўнасці канструкцый і дэталей будынкаў. На Мінскім домабудуінічым камбінаце заканчваецца мантаж механізаванай тэхналагічнай лініі для вытворчасці сумешчаных дахавых панелей жылля дамоў. На радзе прадпрыемстваў буйнапанельнага домабудавання манціруюцца механізаваныя лініі і канвееры па аддзелцы канструкцый.

РЭПАРТАЖ

ЗИМА КАЛГАСНАЯ

Неба глыбокае і неабдымнае, як акіян. Паабпал вясковай вуліцы, адразу за гарадамі спаць палі. Снег, снег — насколькі хапае вока.

У гэтым калгасе я не быў гады чатыры і адрозны бачу сякія-такія змены. Не было тады клуба. І гэтай майстэрні для рамонта тэхнікі. І гэтай воданапорнай вежы каля кароўнікаў. Над хатамі прыбавілася тэлевізійных антэн.

Насустрач ідзе пажылы чалавек у катанках. Чырвоны ад марозу твар. Кароткія сівыя вусы. Эге, дык гэта ж Сцяпан Фалько, брат легендарнага Данілы Фалько, імем якога названы калгас.

— Куды гэта вы, Фёдаравіч? — пытаецца старшыня Васіль Шайкоўскі.

— Ды вось у школу. Піянеры запрасілі. Я шмат разоў чуў гэтую гісторыю, і кожны раз перадамной паўстае Даніла Фалько, вясёлы, чубаты хлопец, камсамольскі завадатар, актыўны селькор. Загінуў ён вераснёўскаю ноччу 1929 года, калі кінуўся тушыць падпалены кулакамі хутар. Тут яго і ўдарыў кулацкі сыноч. Хавалі Данілу ўсёй вёскай. А праз некалькі дзён мясцовыя сяляне арганізаваліся ў калгас. У калгас імя Фалько.

...У фее клуба доўга разглядаю вітрыну з фотакарткамі мясцовых партызан, якія загінулі ў час вайны. Сціскаецца

сэрца, калі глядзіш на маладыя прыгожыя твары.

Сівы чалавек, што сядзеў моўчкі на лаўцы, раптам падмаецца і падыходзіць да нас.

— Я іх усіх добра ведаў, разам партызанілі. Што за людзі былі!... — у чалавека дрыжыць голас. — Вось гэты, Андрэй Шкурдзюк, з мінай кінуўся пад варожы эшалон. Марыя Паўлоўская, разведчыца. Схапілі яе ў Дзяржынску. Катавалі. Нічога не выдала немцам. Павесілі. Лёнік і Жэня Тарасевічы, браты. Зусім маладыя хлопцы. Можна сказаць, падлеткі. Таксама жыцця не пашкадавалі...

Чалавек адварочваецца і доўга глядзіць у акно.

...Тэма майго рэпартажу — сённяшні дзень калгаса. Гавару аб гэтым старшыні.

— Дык я ж не ведаю, што вам канкрэтна трэба, — адказвае старшыня. — Можна лічбамі цікавіцца? Малака летась атрымалі па 411 цэнтнераў на сто гектараў зямлі. За ўсе паліўнае гады такога высокага паказчыка ў нас не было. Ураджай? Збожжа сабралі па 16 цэнтнераў, цукровых буркоў па 250 з гектара. На працадзень летась выдалі па рублё дзесяць капеек, акрамя збожжа, бульбы і фуражу.

— Гаспадарка пабагацела. Ну, а калі чалавек зарабляе лепш, дык і да работы цягнецца. Вельмі проста.

У кабінет старшыні ўвайшоў сярэдні год мужчына.

— Я з раённага дома культуры, — гаворыць ён, прывітаўшыся.

— Ведаю, ведаю. Ну, дык берыцеся кіраваць нашай мастацкай самадзейнасцю? Музыкальныя інструменты мы набылі, клуб, як бачыце, добры. З зарплатай не паскупімся. Абы справа ішла.

...Мы выходзім на вуліцу. З вакон майстэрні, што размясцілася недалёка ад канторы, разносіцца грукат, сіняй маланкай свеціцца электрзварка.

Па дарозе парторг Мікалай Хадаркевіч расказвае, што заканчваецца рамонт апошніх трох трактараў. Падрыхтаваны да работы ўвесь прычэпны інвентар — плугі, сеялкі, культыватары, бульбасаджалкі і іншыя прылады і машыны.

У майстэрні каля разабранага «беларуса» завіхаўся каржакаваты хлопец. Ага, таксама стары знаёмы — Іван Сянкевіч. Памятаю, прозвішча Івана не сыходзіла з раённай Дошкі гонару.

— Ну, а цяпер як маешся? — цікаўлюся я.

Іван саромеецца.

— Ён у нас летась з напарнікам вырастціў 150 гектараў бульбы, — адказаў за яго Хадаркевіч. — Самі садзілі, самі даглядалі, самі ўбіралі. Па 123 цэнтнеры клубняў з кожнага гектара.

Побач з Іванам каля свайго трактара корпаецца Мікалай Бяка. Ён адзін вырастціў у мінулым годзе 30 гектараў цукровых буркоў, па 250 цэнтнераў карэнняў з гектара. За гэтае дасягненне Мікалай быў узнагароджаны ордэнам «Знак пашаны». У надзейных руках такіх хлопцаў будучае калгаса.

У той дзень мы пабывалі на многіх участках арцельнай вытворчасці. Паказала сваю гаспадарку кладашчыца Валянціна Дзяргай. У засеках, нібы золата, ляжыць ачышчанае насенне.

— І ячмень, і авёс, і лубін самай высокай кандыцыі, — кажа яна, — хоць заўтра сей.

Зазірнулі і ў калгасны агракабінет, дзе аграном рыхтаваўся да чарговых заняткаў аграгуртка, у якім займаюцца брыгадзіры і звеннявыя.

На ферме разам з даяркай пасядзелі ў чырвоным кутку. І жывёлаводам ёсць аб чым расказаць — яны трымаюць адно з першых месц у раёне.

...Цені становяцца доўгімі і сінімі. Сонца навісла над заснежаным полем.

Зусім блізка, відаць, за самай вёскай, чутна таханне трактараў. Гэта механізатары вяртаюцца з палеткаў, куды вазілі ўгнаенні. Дзень на зыходзе.

М. ЗАМСКІ.

Дзяржынскі раён.

САЛДАТ РЭВАЛЮЦЫІ

Адна з вуліц беларускай сталіцы названа імем Мяснікова — у гонар палымянага бальшавіка, аднаго з арганізатараў Савецкай улады ў нашай рэспубліцы.

Аляксандр Мяснікоў нарадзіўся 80 год назад у Нахічэвані - на - Доне. З юнацкіх год ён уступіў на шлях рэвалюцыйнай барацьбы, а ў 1906 годзе стаў членам партыі бальшавікоў. Значны перыяд яго жыцця звязаны з Беларуссю. У час першай сусветнай вайны, знаходзячыся на Заходнім фронце, ён стварае ў сваёй воінскай часці бальшавіцкую групу, вядзе рэвалюцыйную агітацыю сярод салдат.

Пасля Лютаўскай рэвалюцыі разам з Фрунзе Мяснікоў змагаецца за стварэнне ў Мінску самастойнай бальшавіцкай арганізацыі. Пад яго кіраўніцтвам быў створан Часовы камітэт РСДРП(б), які стаў штабам падрыхтоўкі сацыялістычнай рэвалюцыі ў Беларусі і на ўсім Заходнім фронце. А. Мяснікоў быў адным з першых рэдактараў газеты «Звязда», якая адыграла вялікую ролю ў рэвалюцыйнай мабілізацыі мас. Цудоўны арганізатар, верны ланінец-бальшавік, ён карыстаецца велізарнай павагай і аўтарытэтам сярод рабочых, салдат, сялян.

Пасля перамогі Вялікага Кастрычніка Мяснікоў стаў галоўнакамандуючым Заходняга фронту, а ў перыяд нямецкай акупацыі ў 1918 годзе кіруе дзейнасцю падпольных камуністычных арганізацый. Пасля выгнання акупантаў ён узначаліў работу па стварэнню БССР і Камуністычнай партыі Беларусі. Чалавек вялікай эрудыцыі і высокай адукаванасці, Аляксандр Мяснікоў зрабіў многае для развіцця навукі і вышэйшай адукацыі ў рэспубліцы. У далейшым, працуючы на адказных партыйных і дзяржаўных пасадах у Маскве, Арменіі і Грузіі, ён не губляў цеснай сувязі з Беларуссю.

Мяснікоў загінуў 22 сакавіка 1925 года пры авіяцыйнай катастрофе. Памяць аб А. Мяснікову, саратніку Леніна, жыве ў сэрцах працоўных Беларусі.

У ЛЯСНЫМ ГАРАДКУ

Камлюкаватыя дубы-волаты, звонкія сосны паўкругам абыйшлі невялікае поле з садам. Пройдзеш далей і ўбачыш сярод соснаў ажурную арку з надпісам: «Калінкавіцкая зверагаспадарка».

Маленькія домікі-шэды, дзе знаходзяцца пушыстыя звяркi, нагадваюць казачны гарадок. Зразумела, яго не адшукаеш на картах Беларусі, затое футра, якая ідзе адсюль на міжнародныя аукцыёны ў Ленінград, атрымлівае вышэйшыя адзнакі. Футры норак і чарнабурых лісц ахвотна купляюць фірмы Англіі і Францыі, Амерыкі і Заходняй Германіі.

Пройдземся разам з заатэхнікам Васілём Дрыгам па «вуліцах» гэтага гарадка. Спыняемся каля аднаго доміка. Чорны з бліскучай футрай звярок юркнуў у гняздо, потым вярнуўся, паглядзеў на людзей маленькімі вочкамі.

— Вось такіх мяркуем больш трымаць, — сказаў ён. — Чорная з залацістым адценнем футра цэніцца вельмі высока.

Пачаў расказваць, як шляхам доўгай селекцыйнай работы ўдалося вывесці пароду чорнай норкі. Цяпер іх разводзяць ужо ў зверагаспадарках Брэсцкай і Віцебскай абласцей. Два гады назад гаспадарка папоўнілася яшчэ адным відам каштоўнага пушнога звярка — серабрыстымі лісцамі. Так што нагалоўе звяркоў на фермах хутка расце. Толькі ў мінулым годзе калінкавіцкія звераводы прадалі дзяржаве 8 200 шкурак норкі і больш 700 — чарнабурых лісц, атрымаўшы 120 тысяч рублёў чыстага прыбытку.

Ул. СМОЛЯР.

— Такіх звяркоў гадуе наш саўгас, — гаворыць старшая рабочая Зоя БАРАНОВА. — Зараз даглядаю больш 500 чорных норак. А ўсяго толькі наша брыгада здасць у канцы года звыш 4 000 штук шкурак.

Фота А. Камарова.

У СЯМ'І Наталлі Майсееўны і Сцяпана Паўлавіча Пляца было шэсць сыноў. Чатыры з іх — Дзмітрый, Леанід, Іван, Міхаіл — сталі авіятарамі. Дзве іх нявесткі — таксама авіятары. У гады Вялікай Айчыннай вайны члены гэтай сям'і зрабілі 2465 баявых вылетаў.

Сёння мы расказваем аб гэтай цудоўнай крылатай сям'і, аб тым, як у гады Вялікай Айчыннай вайны яна мужна змагалася з фашысцкімі захопнікамі.

ПЕРШЫ З ДЫНАСТЫ

...Снег пушысты і лёгкі абліў Азірцы. Снег лёг трывала. Ён быў сінваты, цвёрды, нібы марская соль. Вецер грукваў у дзверы, вокны, надруйна завываў у комінах. Па начах у цемры патужна рыпалі алектэнічныя дрэвы, нібы залыхаліся пад ударамі пружкага ветру.

У тую зімовую раніцу 1927 года ў доме Пляцаў усе прагнуліся раней, чым звычайна. Наталлі Майсееўне патрэбна было сабраць у дарогу Змітрака. Тое невядомае, што чакала старэйшага сына, падохала яе.

Але хутка ад Змітрака прыйшло пісьмо з Ленінграда. Ён усхвалявана расказаў аб пучобе, аб новых таварышах. Пісаў, што вучоба яму вельмі падабаецца. Не можа дачакацца таго дня, калі падымецца ў неба.

— Божухна мой! — хвалілася Наталлі Майсееўна. — Няўжо лятаць будзе? А калі крылы ў яго не вытрымаюць?

— У яго металічныя крылы, маці, вытрымаюць! Прафесія, безумоўна, небяспечная, але ў нашай сям'і бяспэчнасць не было і не павіна быць. — адказаў Сцяпан Паўлавіч і пераможна глядзеў на суседзяў: вась, маўляў, які ў мяне сокал — на самалёце ў Азірцы можа завітаць.

Так Дзмітрый першы ў сям'і адкрыў «авіяцыйную лінію». Разам з Уладзімірам Какінакі і Пльей Мазуруком — цяпер праслаўленымі савецкімі лётчыкамі — ён робіць палёты на новым знішчальніку. Шмат чаму навучыў Дзмітрыя Валерыя Чкалаў.

Сваё слова Дзмітрый стрымаў: прылятаў на самалёце ў родную вёску. Гэта былі незабыўныя дні не толькі ў бацькоў, але і ва ўсіх аднавяскоўцаў.

Дзмітрый Пляц прысвяціў сябе асаваенню раёнаў Забайкалля і Далёкага Усходу. Восем год лятаў над прасторами Сібіры, добра ведаў яго на палярных зімоўках, у таёжных стойбішчах, на залатых прыскаках.

Вайна застала Дзмітрыя на адным з аэрадромаў Далёкага Усходу. Рваўся ён на фронт, але прыйшоў загад: па-ранейшаму працаваць на вялікай павятранай трасе, якая мела выключна важнае значэнне для забеспячэння фронту.

Дзмітрый зрабіў некалькі тысяч вылетаў, пакрыўшы адлегласць больш за два мільёны кіламетраў. Апошнія гады свайго жыцця ён прысвяціў выпрабаванню новых самалётаў, заўсёды паказваў высокае майстэрства, вопыт, вынаходлівасць.

ДВА САНТЫМЕТРЫ Ў ПАЗЫКУ

Калі таварышы заводзяць гутарку аб высокім росце, вялікай сіле Леаніда Пляца, ён абавязкова скажа:

— Не забывайцеся, што два сантыметры росту я атрымаў у пазыку ў доктара. Трэба былі разлічыцца...

«Голас Радзімы»

№ 8 (914)

4

НА ЗДЫМКУ: члены сям'і крылатых (злева направа) — Раіса АРОНАВА (жонка Леаніда), Дзмітрый, Леанід, Міхаіл ПЛЯЦЫ, Руфіна ГАШАВА (жонка Міхаіла) і Іван ПЛЯЦ.

Крылатых

Як гэта, рост у пазыку?

...Здавалася, што мара вольнасць здзейсніцца і ён стане лётчыкам. Для таго, каб атрымаць права на зладу экзаменаў, усім кандыдатам у авіяцыйную школу трэба было абавязкова прайсці медыцынскую камісію. І тут узнікла непрадбачаная перашкода, якая магла паламаць усе планы юнака.

— Ростам вы не падыходзіце да авіяцыі, двух сантыметраў у вас не хапае, — сказаў урач, аглядаючы Леаніда.

— Я хутка надрасту, дзядзька падрасту...

У голасе хлопца была такая просьба, што доктар не вытрымаў, здаўся:

— Добра, я даю вам гэтыя два сантыметры ў пазыку, але ўлічыце, аздаваць прыдзецца з працэнтамі, — засмяяўся ён.

Пачаліся дні вучобы. Леанід Пляц прыняў выключную стараннасць і паспяхова закончыў школу. Яго, як лепшага выпускніка, пакінулі працаваць інструктарам.

Сваю любоў да авіяцыі Леанід Сцяпанавіч перадаў сотням юнакоў. Многія яго былія вучні сталі праслаўленымі асамі, атрымалі званне Герояў Савецкага Саюза. І цяпер да свайго былога настаўніка часта зазджаюць крылатыя сокалы.

Нядаўна ваенны лётчык першага класа, маёр Леанід Сцяпанавіч Пляц звольніўся ў запас, пайшоў на пенсію. Аднавіўшы некалькі месяцаў, засумаваў па самалётах.

— Без работы няма здароўя, — сказаў неяк Сцяпан Паўлавіч сыну.

— Праўду кажаце, тата, — згадзіўся Леанід Сцяпанавіч і напрасіўся ў грамадзянскую авіяцыю. Цяпер Леанід Пляц — палярны лётчык, водзіць магучыя павятранай лайнеры на далёкую поўнач.

ШТУРМАН

«Дарагія тата і матуля! Можаче павіншаваць мяне — навучальны год закончыў на выдатна, у бліжэйшыя дні выязджаю да вас на свежую бульбу. Як яна, вырасла ўжо? Гатуйце паболей, бо Дзіма і Лея таксама абяцалі прыехаць у гэты час...»

Гэта пісьмо Міхаіл Пляц напісаў 21 чэрвеня 1941 года.

У жыцці Міхаіла ўсё склад-

валася добра. Выбраў ён сабе шлях, якім ужо даўно ішлі яго браты — Дзмітрый, Іван і Леанід. Бацька, дападушыся аб намеры Міхаіла, не супярэчыў.

І рантам — вайна! Неўзабаве поезд без Міхаіла на захад, толькі не ў родныя Азірцы. У ліку першых курсантаў ён ехаў на фронт.

І вась першы баявы вылет. Экіпажы выстраіліся на ўскрайку лесу. Здалёк даносіліся выбухі гармат.

— Па самалётах! — пачулася каманда.

Бамбардзіроўшчыкі адзіны адным падняліся ў паветра, каб да пачы вярнуцца на базу.

— Ну вась, значыць, з баявым хрышчэннем, — працягнуў камандзір экіпажа Ягоранка руку штурману Міхаілу, калі яны, прыжмыліўшыся, вырваліся на стаянку.

Міхась быў задаволены першым паспяховым баявым вылетам. Ён бачыў сваімі вачыма, якія вялікія страты былі нанесены ворагу. Няхай ведаюць, што яшчэ шмат разоў пападзе ім ад яго сяброў! Пакуль б'ецца сэрца ў грудзях, ён будзе помсціць ворагу за Беларусь, за разбураныя гарады і вёскі.

Потым Міхаіл са сваім экіпажам яшчэ 635 разоў абрушваў моцныя бомбавыя ўдары на фашыстаў, вадзіў свой бамбардзіроўшчык над хрыбтамі Паўночнага Каўказа, граміў ворага ў Крым, у роднай Беларусі, удзельнічаў у вызваленні Польшчы. На баявым рахунку мужа і пасажаў — 23 склады ворага, 30 аўтамашын, 8 гармат, 2 пражэктары, дзве пераправы, баржа, некалькі эшалонаў і шмат знішчанай жывой сілы ворага.

Радзіма высока ацаніла ратныя подзвігі Міхаіла Пляца, узнагародзіўшы яго адзнакамі ордэнамі і медалямі.

Цяпер палкоўнік Міхаіл Пляц працягвае службу ў арміі, перадае свой багаты вопыт маладым авіятарам.

ГАСПАДАР САМАЛЁТА

Самалёт, зрабіўшы над аэрадромам круг, пайшоў на пасадку. Не паспеў ён яшчэ падруліць да стаянкі, як ля яго апынуўся Іван Сцяпанавіч Пляц.

— Як паводзіла сябе машына? — запытаў ён у лётчыка.

— Заўваг няма, — адказаў той і, скончыўшы на зямлю, моцна паціснуў руку тэхніка.

Не першы раз дзякуе лётчык свайму тэхніку. У Мінскім аэрапорце не памятаюць выпадку, каб на віне Пляца сапсавалася матэрыяльная частка.

— Сапраўды гаспадар самалёта, — гавораць пра тэхніка Пляца лётчыкі і авіяцыйныя спецыялісты.

Так, ён ведае сваю справу.

...Калі грывнула вайна, Іван Пляц лічыўся лепшым авіяцыйным тэхнікам у сваёй часці. Таму і накіравалі яго на самы цяжкі на кліматычных умовах Волхаўскі фронт. Уначы і ўдзень, у сняготу і ежожу, вярэдка пад варажым агнём рыхтаваў тэхнік-лейтэнант Пляц баявыя машыны да вылетаў.

Тры з лішкам тысячы вылетаў абслужыў Іван Пляц за гады вайны. Есць на яго рахунку і дваццаць баявых вылетаў.

Закончылася вайна. Іван Пляц дэмабілізаваўся з радыё Савецкай Арміі і вярнуўся працаваць у Мінскі аэрапорт. Не пакладаючы рук працуе камуніст на сваім пасту, дапамагаючы лётчыкам паспяхова перавозіць на павятраных дарогах грузы і пасажыраў. Зараз ён з групай лётчыкаў дапамагае хлебаробам Капыльскага раёна апрацоўваць палі.

ЗОРКІ Ў ДАЛОНЯХ

Наталля Майсееўна разглядае сямейны альбом, доўга глядзіць на здымкі дзвюх маладых дзяўчат у афіцэрскіх пагонах з вялікай колькасцю баявых ордэнаў на грудзях. Над ордэнамі Залатая зорка Герояў Савецкага Саюза.

Жанчына вядзе размову пра сябе, пра сваіх дзяцей, нявестак, унукаў. І перад намі праходзіць жыццё цэлага пакалення жыхароў беларускай вёскі Азірцы.

Кожны раз, калі Наталля Майсееўна праходзіць каля калгаснай васьмігодкі, яна абавязкова спыніцца, пагутарыць з дзецьмі, настаўнікамі. Праходзіць ён на ўспамін дзяцінства. Толькі два дні ў жыцці ёй давялося наведваць школу. Нядоўга вучыўся і яе муж. Затое зусім інакшы лёс у дзяцей і ўнукаў. У гады Савецкай улады ўсе дзеці гэтай калгаснай сям'і атрымалі сярэдняю і

вышэйшую адукацыю. Дачка Ніна скончыла інстытут і працавала настаўніцай.

Цікава лёс і ў нявестак Сцяпана Паўлавіча і Наталлі Майсееўны.

Раіса Аронова, скончыўшы сярэдняю школу, паступіла ў Саратаўскі інстытут механізацыі сельскай гаспадаркі. Там яе пачала наведваць аэра-клуб. Палёты ёй вельмі спадабаліся, і яна вырашыла стаць лётчыцай. Наярэдодні вайны Раіса паступіла ў Маскоўскі авіяцыйны інстытут, марыла стаць авіяканструктарам. У першыя дні вайны камсамолка добраахвотна ідзе на фронт.

960 баявых вылетаў зрабіла Раіса. Спачатку была штурманам, а затым лётчыцай.

У цяжкі для Радзімы час прыйшла ў полк і Руфіна Гашава, студэнтка Маскоўскага універсітэта імя Ламаносава.

Гашава паспяхова скончыла курсы штурманаў і ў маі 1942 года прыбыла на фронт. 848 разоў вылятала яна на бамбёжку варажых аб'ектаў, разведку і на іншыя баявыя заданні.

У ноч з 12 на 13 снежня 1944 года падлет Руфіны і яе камандзіра Вольга Санфіраваў закончыўся трагічна. У бензобак самалёта трапіў запальны снарад. Машына загарэлася, але Санфірава «сягнула» на сваю тэрыторыю. Яшчэ некалькі сот метраў — і яна зрабіла б пасадку. Але самалёт палаў увесь.

— Скачы з парашутам! — загадала Санфірава.

Абедзве дзяўчыны прыжмыліліся на мінным полі. Вольга трапіла на міну і падарвалася. Руфіну ўдалося адшукаць нашым сапёрам і выратаваць ад смерці.

Гвардыі капітана Вольга Санфіраву пахавалі на савецкай зямлі, у Гродна. Руфіна да канца вайны зрабіла яшчэ шмат вылетаў, помсціла ворагу за смерць сяброўкі.

НЕПАКОРАНЫЯ

Не шукайце імя Льва Касенкі ў кнігах запісаў актаў грамадзянскага стану сярод дзяцей Наталлі Майсееўны і Сцяпана Паўлавіча Пляцаў. Такага сына ў іх не было. Ён з'явіўся ў сям'і Пляцаў у трыццацігадовым узросце. Гісторыя гэта хваляючая...

Здарылася так, што дом Пляцаў стаў каля лагера, створанага фашыстамі ў гады вайны ў вёсцы Азірцы. Калючы дрот, якім была агароджана тэрыторыя лесазавада, дзе працавалі ваеннапалонныя, з абодвух бакоў падыходзіў да дома. Натуральна, што Сцяпану Паўлавічу і Наталлі Майсееўне давялося быць мімаволі сведкамі ўсіх жахаў, якія творыліся ў лагерах.

У 1943 годзе ў Азірцы з Оршы прыгнані новую групу

SO. BOUND BROOK — While most Americans think of the Soviet Union in terms of grim gray, to Mrs. Alex Rudzina Russia appears in the warm yellows and reds of Summer, laughter and joy.

As part of a «Homeland Tour» group sponsored by a Russian language paper in New York City, Mrs. Rudzina, 14 Elizabeth street, returned to Russia this past Summer after an absence of 36 years.

And what she found wherever she went were crowds of curious, friendly people who are still haunted by the memories of the World War that was fought on their land and the greater fear of another war.

«Everywhere I went», Mrs. Rudzina said, «people would say again and again «Tell the American people we want peace, we don't want another war. I told them we don't want a war either».

Welcomed Home But it was the welcome she received at the small village she left as a girl of 16 that proved to be the highlight of her trip

and provided her with her most vivid memories of the whole 10-week tour. «I did not know if I would get permission to visit the village until I was in Russia. And then I could only stay about a day and a half».

Her home village is located in White Russia, about 135 miles from Minsk. The majority of its over 500 residents are farmers who own their own homes, some livestock, and a small plot of land.

On Guided Tour Mrs. Rudzina was on a government-guided tour, as are most tourists in the Soviet Union. She said she found people eager to find out about the USA, and the officials very polite, even when she disagreed with some of the statements made about the USA at different places that she visited.

«Life for the farmer is better», she said. «The village is cleaner, there is more food and now the farmers wear shoes».

«My aunt and cousins borrowed three extra stoves and cooked from 1 to 6 o'clock. The relatives and friends started to arrive and from 7 to 3 the next morning we ate and sang. It is so good to see friends and relatives again!»

This modern-day version of a scene from Tolstoy was repeated the next day when Mrs. Rudzina visited the home of one of her childhood friends.

«Again we ate and sang and listened to the accordions. They made up songs about my going away and said they would never see me again. It was sad», she said.

«They all said that they would come and see me off the next day», she said. «There they were the next morning, all 16 of them, with large bouquets of flowers, to see me off at the bus! I was so surprised. I thought they would wave from the shop when the bus went by!» she said.

Паразитальный прогресс

Ричард Нельсон ФРАЙ — известный американский востоковед, много путешествовавший по странам Азии, автор ряда книг: «История Бухары», «Иран» и других, член ряда европейских, азиатских и американских ассоциаций по изучению Востока.

Мы предлагаем вниманию наших читателей статью Р. Фрая; она написана четным и искроным патриотом Америки, человеком, который друически относится к Советскому Союзу и хочет как можно лучше узнать его.

Во все в статье Р. Фрай нам кажется правильными. Мы понимаем, что, например, его суждения об американских действительности продиктованы патристическими чувствами, любовью к своей родине, верой в лучшее будущее, и которому он, как и все прогрессивные американцы, стремится.

Но это подчас приводит к тому, что он выдает прогрессивные американцы, стремящиеся к осуществлению реформы, которые намечены сейчас в США под давлением общественно-экономических реформ, которые направлены на достижение мира и их кругов. Мы думаем, однако, что статья Р. Фрая, выражающая стремление к миру и взаимопониманию между народами, будет с интересом прочитана нашими читателями.

и темпы развития минувшего десятилетия покажутся черепашьим шагом. Эту уверенность я черпаю из настроений тех советских людей, с которыми мне приходилось встречаться.

Один только пример. В нынешнем году в Гарвардский университет был приглашен для чтения лекций профессор из Азербайджана. Десять лет тому назад просто невозможно было представить себе, чтобы в старейшем университете Соединенных Штатов преподавал профессор — азербайджанец!

Сегодня Баку, Ташкент и Самарканд уже не просто экзотические города. Многочисленные национальности Советского Союза достигли полного и гармоничного объединения в рамках Советского государства, сохранив свои богатые национальные традиции и национальный язык.

К сожалению, и сегодня еще в мире распространены предрассудки и предвзятые мнения. Наш долг — бороться с ними. У многих американцев сложилось превратное представление о Советском Союзе. Достойно сожаления и то, что некоторые эгоистичные граждане в свою очередь с предубеждением относятся к американцам.

Познакомившись с кем-нибудь из нас, они полагают, что все остальные американцы точно такие же. Я хотел бы подчеркнуть, что в настоящее время в Соединенных Штатах совершается социальная революция. Многие стороны американской действительности претерпевают значительные изменения, в силу которых Америка завтрашнего дня будет, как небо от земли, отличаться от Америки вчерашней.

Времена меняются, и мы меняемся с ними... Советский и американский народы должны ближе узнать друг друга — ведь незнание лежит в основе предвзятости и предубеждений. Главное — побольше контактов, побольше взаимных визитов. Рискуя показаться сентиментальным, я все же призываю не только к улучшению взаимопонимания, но также и к культивированию взаимного сочувствия, даже взаимной симпатии в отношении между нами.

Разве не принадлежим все мы к единой человеческой семье? Впрочем, говорить легко; куда труднее будет добиваться на практике улучшения взаимопонимания. Но жизнь, настоящая жизнь никогда не бывает легкой. Только глупец она кажется простой и имеющей лишь два цвета: черный и белый.

Жизнь каждого из нас, обитателей нашей земли, коротка, и невозможно распорядиться ею лучше, как посвятить ее служению людям, делу мира и взаимопонимания между народами. А это означает необходимость бороться за мир и улучшение взаимопонимания повсеместно — в Африке, в Азии, во Вьетнаме. Да, во имя человечности нужно положить конец кровопролитной войне во Вьетнаме.

Гибель молодых вьетнамцев, равно как и молодых американцев на полях сражений во Вьетнаме, напоминает какую-то ужасную древнегреческую трагедию, в которой растерянно молчит гуманизм.

Позвольте мне выразить в заключение мою твердую уверенность в том, что взаимоотношения между советским народом и американским народом будут улучшаться и что молодежь и интеллигенция обеих наших стран будут всемерно способствовать улучшению взаимопонимания. Для меня большое счастье вновь познакомиться с Советским Союзом, еще раз убедиться в теплом, дружеском расположении советских людей, гостеприимство которых безгранично.

М. ИВАНОВ.

двиряма дома культуры, і таму так мітусіцца, ронца, кружжца. Лямічка асвятляе нічо завалена прытанымі снегам прыступкі шырокага ганка, напрустены галіна зусі белых дрэў, што вартуюць уваход у дом, лапкі раз'едаць снігавыя дарогі, невільды афішу, на якой прыгожымі роўнымі літарамі напісана, што сёння а 20-й гадзіне рэпетыцыя.

Час ад часу ў асветлены круг трапляюць адна-дзе, а то і некалькі мужыцкескіх постацей — шырокіх, на-зімныму ўвароткіх. Тады гукаюць настальныя дзверы, а людзі, туняючы пагамі, праходзяць у залу. Неўзабаве адтуль паучаюцца словы песьні:

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Выступае салістка Беларускага балета Ірына Дзедзючэнка. Фота С. Ананкі.

лікая сценка і на ёй у святле ілюмінацыі ў чорна-белых касцюмах увесь Ланскі хор, які выступаў ён у Мінску на III Дзедзючэ народнай творчасці.

Ужо тады хор пачаў больш за пяцьдзесят чалавек. Ветэранамі яго лічыліся і Павел Дашко (харыста часта завуць яго «барата») за невялікую, але прыгожую, рыжыватую бародку са сваімі трыма роднымі братамі — Лукой, Кастусём і Васілём, узрост якіх размясціўся недзе паміж пяцідзесяці і семідзесяці, і чарнівы ўсміхлівы дырэктар дома культуры Каістанцін Шышка, і Пётр Міхайлавіч Максімовіч — адзін з самых старэйшых харыстаў, і ляснік Фама Буглаў — мяккі задучыўны тэнар, і выкладчык хіміі і заалогі Аркадзь Міхайлавіч Плака, і старшыня сельсавета Васіль Ануфрыевіч Гуль, і многія іншыя.

Ужо тады ў рэпертуары хору было больш пяцінаціцца твораў. Тут былі і класічныя — хор «Ночанька» з оперы Рушчэўскага «Дэман», «Слаўся» Глінкі, і «Лясная песня» Алоўнікава, і «Бярозка» Тулікава, і беларуская народная песня «Дубок», і «Баллада пра Заслонава» (музыка дырэктара Нясвіжскай музычнай школы Івана Трасько). Вядома, сярод іх была і гэтая — «Ой, сівы конь бяжыць». Яна як стала своеасаблівай гукавой эмблемай хору. Без яе не абходзілася ні адно выступленне калектыву. Драматызм, закладзены ў гэтым песні і яе мелодыі і добра зразуметы і, можна сказаць, «перажыты» кожным харыстам, заўсёды падкуляюць слухачоў:

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць... Ідзе рэпетыцыя...

ТАМ, ДЗЕ ПАЧЫНАЕЦЦА ЛАНЬ

А. КУДРАВЕЦ

Амаль заўсёды рэпетыцыя пачынаецца з гэтай даўно і добра падрыхтаванай песьні. Гаворачы словамі харыстаў, робіцца гэта для «праверкі галасоў». Ужо ўсе сабраліся, рассяліся паўкругам: левы сектар — басі, правы — тэнары і пасярод, у цэнтры паўкруга, — Уладзімір Адаманіч. У руках яго то баян, то дырыжорская палачка. Вось ён ускінуў галаву, працягнуў наперад рукі — усе заціхлі.

— Ну, пачнём... Узмах правай рукі. Выдзяляючы, нібы падкрэсліваючы кожнае слова, узялі басы:

Ой, сівы конь бяжыць, На ім белы трымаць...

ЧИТАЮЧЫ НАШУ ПОШТУ

«ПРЫМІ МАЁ ПРЫВІТАННЕ!..»
Няма такога дня, каб ў адраі нашай рэдакцыі не пастанулі пісьмы. Пішучы нашы старыя сябры, падаюць аб сабе весткі і іншыя звесткі, якія вырашылі падзяліцца з намі сваімі думкамі ўпершыню. Розныя гэтыя пісьмы, розныя ў іх думкі і просьбы, але ёсць у іх адно агульнае, а імяна: шчырая любоў да Беларусі, пажаданні зямлякам шчасця і поспеху.

Вось адно з іх за подпісам Івана Матусічэка, прышоўшае ў рэдакцыю з ЗША. «Амаль паўстагоддзя і жыў у Амерыцы», — піша ён. — Толькі мінулым летам мне пашчасліліся пабываць у родных мясцінах. Таму глядзеш, як гаворыцца, у абабуду. Ведаў — у Амерыцы аб усім распітаць будучы. Тут у нас ёсць яшчэ, і іншыя людзі, якія вераць у тое, што ў Савецкім Саюзе пазнаюць толькі самое лепшае. Прызнацца, адзін час і я думала так. Але паездка пераканала мяне ў іншым. Ці ж можна, напрыклад, пабудаванні спецыяльна для паказу турыстам галінінкіна завод у Мінску? Яшчэ нідзе я не бачыў такіх выдатных умоў працы. Ці ж для паказу інашэцэмам на гэтым заводзе працуюць людзі, якія маюць толькі сярэдняе і вышэйшае адукацыю? Я раю, каб нашы суайчыннікі часцей наведвалі Радзіму. Ад гэтай іх жыццё ў чужых краях стане радасней, нібы памаладзе душа.

Гэту ж думку падкрэслівае ў сваім пісьме і Алімпія Буткевіч з ЗША.

«Мы», — наведваючы мяне, — урадзішчы Беларусі, пабываўшы на роднай зямлі насяля 40—50 год жыцця на чужыне, у захапленні ад дасягненняў нашай краіны. Мы захваленыя прыгажосцю і чысцінёй Мінска, бачылі некалі гудзі, а цяпер зусім сучасны горад Маладзечна. Вы робіце чуды. Такія дамы, заводы, фабрыкі, якія мы, прызнацца, не думалі ўбачыць. А якія простыя і ветлівыя савецкія людзі! Гэтага ніколі не гадзіла забіць. Шчыце тыдніў і правялі ў Беларусі, з іх пяць тыдніў у вёсцы Крэва і сем дзён у Мінску. Была я і ў сёлку Барысаўскім Маладзечанскага раёна. Са знаёмым урачом агледзеў мясцовую бальніцу. Я была ў захапленні. Хворыя расказвалі мне, як дужа адносіцца да іх урачы.

Не трэба шапку здымаць, выкірочваць кішні і руку залаваць ім, як гэта робіцца ў нас. А калі кішні пустыя, і гэта не панаможа.

Зараз мне ўсе знаёмыя распітаваюць, што я бачыла ў СССР, як там жыўць. І я расказваю праўду.

Гасцінасць савецкіх людзей чужынаў ў воня і Рыне фон Каўтэні з Галандыі.

«Летам 1965 года, — расказвае мяне, — я адначынала ў піянерскім лагэры Крыжоўка, што пад Мінскам. Паміж іншым, ужо другі раз наведвала Радзіму майей маці. Нават слоў не хапае, каб перадаць захапленне і радасць ад цудоўнага адпачынку ў піянерскім лагэры. Колькі новых добрых сиброў паявілася ў мяне ў Беларусі.

«Я хачу расказаць, вась аб чым, — уторчыў яму Рыгор Андрэвіч з Канады. — Сум па Радзіме адлюбае не толькі тых нашых землякоў, жыцце якіх праходзіць у штодзённых клопатах аб канвалу хлеба, але і тых, хто жыве матэрыяльна ядранна.

«Есць у мяне маленькі домік з выгодамі. Жыну ядранна. Але спытайце мяне, ці задалюлены я сваім жыццём, і я шчыра скажу: матэрыяльна — так, а духоўна — не. Таму што адарваны ад свайго народа, не чую роднай мовы, не бачу роднай прыроды, не чую тую песьню, якія спявала мае маці.

«Цяжка пералічыць ўсе тыя перамогі савецкага народа, — гаворыць ён, — якія ўпісаў ён у слаўную гісторыю майей Радзімы за апошнія 50 год. Наш народ праішоў скрозь цяжкія выпрабаванні і вытрымаў іх з ганарам. І хоць я жыў на чужыне, я заўсёды ганаруся сваім народам, яго перамогамі, яго высакароднай душой. Прымі ж маё прывітанне, мая вялікая Радзіма».

Я вельмі люблю Радзіму маю.

Сваімі думкамі дзеліцца ў пісьме і Іван Сініцкі, які жыў у Францыі.

«Цяжка пералічыць ўсе тыя перамогі савецкага народа, — гаворыць ён, — якія ўпісаў ён у слаўную гісторыю майей Радзімы за апошнія 50 год. Наш народ праішоў скрозь цяжкія выпрабаванні і вытрымаў іх з ганарам. І хоць я жыў на чужыне, я заўсёды ганаруся сваім народам, яго перамогамі, яго высакароднай душой. Прымі ж маё прывітанне, мая вялікая Радзіма».

«Я хачу расказаць, вась аб чым, — уторчыў яму Рыгор Андрэвіч з Канады. — Сум па Радзіме адлюбае не толькі тых нашых землякоў, жыцце якіх праходзіць у штодзённых клопатах аб канвалу хлеба, але і тых, хто жыве матэрыяльна ядранна.

«Есць у мяне маленькі домік з выгодамі. Жыну ядранна. Але спытайце мяне, ці задалюлены я сваім жыццём, і я шчыра скажу: матэрыяльна — так, а духоўна — не. Таму што адарваны ад свайго народа, не чую роднай мовы, не бачу роднай прыроды, не чую тую песьню, якія спявала мае маці.

«Цяжка пералічыць ўсе тыя перамогі савецкага народа, — гаворыць ён, — якія ўпісаў ён у слаўную гісторыю майей Радзімы за апошнія 50 год. Наш народ праішоў скрозь цяжкія выпрабаванні і вытрымаў іх з ганарам. І хоць я жыў на чужыне, я заўсёды ганаруся сваім народам, яго перамогамі, яго высакароднай душой. Прымі ж маё прывітанне, мая вялікая Радзіма».

«Я хачу расказаць, вась аб чым, — уторчыў яму Рыгор Андрэвіч з Канады. — Сум па Радзіме адлюбае не толькі тых нашых землякоў, жыцце якіх праходзіць у штодзённых клопатах аб канвалу хлеба, але і тых, хто жыве матэрыяльна ядранна.

«Есць у мяне маленькі домік з выгодамі. Жыну ядранна. Але спытайце мяне, ці задалюлены я сваім жыццём, і я шчыра скажу: матэрыяльна — так, а духоўна — не. Таму што адарваны ад свайго народа, не чую роднай мовы, не бачу роднай прыроды, не чую тую песьню, якія спявала мае маці.

«Цяжка пералічыць ўсе тыя перамогі савецкага народа, — гаворыць ён, — якія ўпісаў ён у слаўную гісторыю майей Радзімы за апошнія 50 год. Наш народ праішоў скрозь цяжкія выпрабаванні і вытрымаў іх з ганарам. І хоць я жыў на чужыне, я заўсёды ганаруся сваім народам, яго перамогамі, яго высакароднай душой. Прымі ж маё прывітанне, мая вялікая Радзіма».

Я вельмі люблю Радзіму маю.

ра скажу: матэрыяльна — так, а духоўна — не. Таму што адарваны ад свайго народа, не чую роднай мовы, не бачу роднай прыроды, не чую тую песьню, якія спявала мае маці.

«Цяжка пералічыць ўсе тыя перамогі савецкага народа, — гаворыць ён, — якія ўпісаў ён у слаўную гісторыю майей Радзімы за апошнія 50 год. Наш народ праішоў скрозь цяжкія выпрабаванні і вытрымаў іх з ганарам. І хоць я жыў на чужыне, я заўсёды ганаруся сваім народам, яго перамогамі, яго высакароднай душой. Прымі ж маё прывітанне, мая вялікая Радзіма».

«Я хачу расказаць, вась аб чым, — уторчыў яму Рыгор Андрэвіч з Канады. — Сум па Радзіме адлюбае не толькі тых нашых землякоў, жыцце якіх праходзіць у штодзённых клопатах аб канвалу хлеба, але і тых, хто жыве матэрыяльна ядранна.

«Есць у мяне маленькі домік з выгодамі. Жыну ядранна. Але спытайце мяне, ці задалюлены я сваім жыццём, і я шчыра скажу: матэрыяльна — так, а духоўна — не. Таму што адарваны ад свайго народа, не чую роднай мовы, не бачу роднай прыроды, не чую тую песьню, якія спявала мае маці.

«Цяжка пералічыць ўсе тыя перамогі савецкага народа, — гаворыць ён, — якія ўпісаў ён у слаўную гісторыю майей Радзімы за апошнія 50 год. Наш народ праішоў скрозь цяжкія выпрабаванні і вытрымаў іх з ганарам. І хоць я жыў на чужыне, я заўсёды ганаруся сваім народам, яго перамогамі, яго высакароднай душой. Прымі ж маё прывітанне, мая вялікая Радзіма».

ДЗІЦЯЧЫ ДОМ стаў у зацішным кутку, сярод узгоркаў, парослых самымі разнастайнымі дрэвамі, — хвоймі, бярозамі, дубамі. Унізе — рачулка, ладзянкі, паплавы. Водналі была чыгуначная станцыя. Гудкі паравозаў сведчылі, што гэты зацішны куток усё ж такі звязаны з шумным светам. А асноўнае насельніцтва дзіцячага дома нават вельмі звяртала ўвагу на гэтыя гудкі: яны напаміналі, што да каго-небудзь з іх можа прыехаць татка або мамка. Але да каго?

Некаторая частка больш дарослых загадка ведала, што да іх прыедзе хто-небудзь з бацькоў і возьме дадому. Але такіх было вельмі мала; большасць ведала, што па іх ніхто ўжо не прыедзе. Ведалі яны гэта даўно, прымірыліся з лёсам і толькі з заўздасцю пазіралі на тых, да каго прыезджалі бацькі.

І была яшчэ значная група грамадзян чатырох-пяцігадовага ўзросту, якія ўсе былі ўпэўнены, што да іх заўтра прыедзе татка. Ні ў якім разе не мамка, а толькі татка, у пагонах, з медалямі, з рэвальверам...

Усе дзеці ведалі, што іх-

ён нёс невялікі чамадан. Здалёк відаць было, як блішчэлі на яго грудзях ордэны і медалі.

Максімка ў гэты час адзіну у кутку саду паляваў на нейкага залатога жука. Але зараз жа пакінуў яго, калі ўбачыў, што ў гэты бок ідзе нечы ваенны татка.

А можа, гэта ўжо ягоны татка?..

Дарога ў дзіцячы дом ішла ля самага плота. Максімка, рызыкуючы апыцца аб крапіву, прасунуў скрозь

тую мінуту Максімка сарамліва ўсміхаючыся, праціснуўся паміж каленяў і шчыра прытуліўся да яго грудзей.

Ваенны абінуў Максімку, прытуліў, стаў гладзіць па галаве, гаворачы:

— Гэта ты, мой панан? Той, што ўшчаміўся ў плочце? Добры хлапец. А як цябе зваць?

— Максімка, — ціха адказаў хлопчык, кратаючы медалі.

— Максімка? Вельмі доб-

ваць, мілаваць ды прыгаворваць:

— Паглядзі, Максімка, якую табе машыну прывезлі... Ніхто такой не мае. А кніжка якая!

Пры гэтым яна старалася стаць так, каб заслانیць ад яго бацьку з снімам.

А бацька абы-як зачыніў чамадан, узяў за руку Толю і ціха пайшоў за дзверы з такім выглядам і адчуваннем, нібы зрабіў нешта нялёгкае, нібы ён нечым вінаваты.

...Цёпла, светла, утульна ў кватэры. Толя мае свой уласны куток, а ў ім усё, што хочаш, — і машыны, і кніжкі, і ўсялякія цацкі.

За сталом — бацька і маці.

— Я і да гэтага часу не магу прывыкнуць, што мы зноў сабраліся разам, — кажа маці. — Ты — педзе на фронце, я — у паліцэйскім шпіталі, а Толя з бабуляй і зусім невядома дзе.

— Навошта ўсё гэта ўспамінаць? — кажа бацька. — Скончылася шчасліва для нас — і годзе.

— Так... для нас, — задумліва сказала маці. — А для іншых? Скажам, для таго Максімкі, пра якога ты расказаў.

Бацька зморшчыўся, нібы яму што забалела, і сказаў:

— Зноў ты напаміла мне пра гэтага хлопчыка! Ён і так заўсёды стаіць у маіх вачах.

Так Максімка, сам таго не ведаючы, увайшоў у жыццё гэтай шчасливай сям'і. Увайшоў і заняў пэўнае месца ў сэрцы не толькі бацькі, але і маткі, якой часам здавалася, нібы яна сама прысутнічала пры той сустрэчы: надта ўжо выразна перадаў ёй муж усю сцэну. І пры кожным выпадку яны з замілаваннем успаміналі незнамага, далёкага хлопчыка Максімку.

...Была ўжо восень. Дрэвы вакол дзіцячага дома нажоўклі. Апусцелі пясчаныя распрацоўкі. Пранізлівы вецер без перашкоды гуляў па пералесках і ўзгорках.

Малышы перанеслі сваё будаўніцтва ў памішканне. Замест пяску ў іх цяпер былі бярыны, фермы, блокы, кубікі. Як і раней, яны чакалі, што заўтра ці ўчора прыедзе татка і прывязе нешта такое... такое...

— А мой татка прывязе мне што кубікаў!

— А мой татка прывязе мне поўны дом кубікаў!

Раптам падышла цёця Каця:

— Максімка, ідзі сюды! Да цябе татка прыехаў!

Нельга сказаць, каб Максімка вельмі здзівіўся: ён і без таго ведаў, што калі-небудзь ды татка прыедзе. Але ўсё ж такі ён захвалываўся і пачырваневы.

Цёця Каця ўзяла яго за руку і павяла. А ззаду самі ішлі Алёшка, Віцька, Сенька, Борка, і на іх ніхто не звяртаў увагі. Хутка Максімка ўбачыў высокага дзядзьку і адразу пазнаў, што гэта той самы татка, які прывёз яму машыну, але тады чамусьці не захачеў узяць яго з сабой. Затое цяпер ён сам падышоў да Максімкі, узяў яго на рукі і сказаў:

— Ну, Максімка, збірайся: едзем дадому, мама чакае.

І зноў Максімка ўбачыў той самы светлы, прыемны твар, зноў адчуў цёплую на сэрцы і зноў шчыра прытуліўся да грудзей таткі.

Але адно вока яго глядзела на таварышаў хітра-хітра, ён не мог стрымаць сябе і сказаў ім:

— Ага!..

* Друкуецца ў скарачэнні.

Янка МАЎР

МАКСІМКА

А П А В Я Д А Н Н Е *

ня таткі на вайне, б'юць фашыстаў. Калі да іх даходзіла гаворка, што там ці там нашы пабілі немцаў і ўзялі горад, то кожны ўжо ведаў, што гэта зрабіў галоўным чынам яго татка.

І вось цяпер яны пачулі, што вайна скончылася, кожны можа чакаць, што да яго прыедзе татка.

Першаму пашанцавала Сярожу. Ніхто нічога не бачыў, не ведаў, а раптам і цёця Каця і няня пачалі шукаць і клікаць яго:

— Сярожа! Ідзі сюды, да цябе татка прыехаў!

Той як усхопіцца, як набяжыць! А за ім і Юра, і Бора, і Алёша, і Максімка. Сярожу зараз жа ўзяла за руку цёця Каця і павяла, а ўсе іншыя ішлі ззаду. Цёця Каця прывяла Сярожу ў сталовую, падвяла да высокага ваеннага і сказала:

— Вось ён!

Ваенны схопіў Сярожу ў абдымкі, стаў цалаваць, гладзіць па галаве і ўсё гаворыў:

— Во які ты маладец! І пазнаць нельга.

На другі дзень на пясчаных распрацоўках Сярожу ўжо не было — ён паехаў са сваім таткам.

— І мой татка ўчора прыедзе! — катэгарычна абвясціў Юра, нібы толькі што атрымаў тэлеграму.

Але яго зараз жа перакрыў Уладзік (яго татка загінуў пад Севастопалем):

— А мой татка прыедзе заўтра і прывязе мне стрэльбу!

Максімка адчуў, што маўчаць больш нельга, што трэба ратаваць свой гонар і гонар свайго таткі. Ён устаў на ўвесь рост і ўрачыста сказаў:

— А мой татка прывязе мне машыну!

Усе яго канкурэнты прыцілі: што ні кажы, а супраць машыны выступаць цяжка.

Але раптам у Максімкі пацягнулася ў вачах: хтосьці абхапіў яго галаву і вочы, пацалаваў і прамовіў:

— Гаротны ты мой!..

Гэта была няня. Яна ведала, што ў яго няма ні таткі, ні мамкі, і словы яго разанулі ёй сэрца...

Аднаго разу, у жыцці, па дарозе ад станцыі ішоў ваенны. На левай руцэ ў яго вісеў шынель, у правай

плот галаву і прагна сачыў за падарожнікам. Той набліжаўся шпарка; ён рабіў такіх крокі, што толькі боты паблісквалі.

Калі мужчына падышоў зусім блізка, Максімка ўбачыў, што ён плячысты і такі высокі, што адны боты былі б Максімку да падбародка. А твар у дзядзькі светлы і вельмі прыемны. Ды яшчэ медалі блішчачы. Магчыма, гэта і ёсць яго татка. Але як пазнаць яго? А можа, ён сам пазнае Максімку?

І хлопчык стараўся яшчэ болей высунуць галаву.

Ваенны прыпыніўся.

— Ты куды, браток, ушчаміўся, га? — сказаў ён са смехам. — Назад не вылезеш? Можа, дапамагчы табе?

— А вось і вылезу! — адказаў Максімка і адсунуўся назад, каб паказаць, што ніякай бяды няма.

Ваеннаму нічога не заставалася, як ісці далей. А Максімка садам пайшоў за ім следам. Адзіная думка валодала ім: чый гэта татка? І тут жа разам цёплай надзея і мацнейшае жаданне штурхалі на другое пытанне: а можа, мой?..

Калі Максімка прыйшоў у дом, то ўбачыў, што ваенны сядзіць адзіну у сталовай і нібы кагосьці чакае. Ці не яго, Максімку?.. Маленькае сэрца застукала моцна-моцна. Ён стаіўся ля дзвярэй і стаў наглядзець. Ваенны то ўставаў, падыходзіў да акна, то зноў сядзіўся.

Чаму да яго ніхто не ідзе? І цёці Каці няма. А яна ж заўсёды ведае, чый татка прыехаў і каго трэба паклікаць.

Не, відаць, ён не чый татка, а Максімкаў. Максімка адразу пазнаў яго: акурат пра такога самага татку ён заўсёды і думаў — і боты, і медалі, і дужы, і добры. І бачыў ён яго раней, калі быў малым. А татка цяпер не пазнаў Максімку таму, што ён ужо вырас...

Схіліўшы галаву і хвалюючыся, Максімка ўвайшоў у сталовую і бокам бокам пасунуўся да ваеннага. Той сядзеў, абапёршыся локцамі аб калені, і штосьці такое думаў. У гэ-

рас імя. У нас на вайне Максімкі здорава білі фашыстаў. Як зададуць ім — та-та-та! Фашысты ходу, дагары нагамі ляжыць. Во якія ў нас былі Максімкі!

Максімка туліцца да яго бліжэй, перабірае рукою бліскучыя гузікі, рамяні. Ад кожнага руху таткі гэтыя рамяні рыпаюць, і ад іх ідзе нейкі прыемны пах. Ніколі не было Максімку так прыемна, так цёпла на сэрцы. Ён прытуліўся шыякой да таткавай рукі і спытаў:

— А машыну мне прывёз?

У гэтую хвіліну ў сталовую увайшла цёця Каця, а з ёю Толя. Толя крыкнуў: «Тата!» — і пабег да ваеннага, а той пайшоў яму на сустрэчу, схопіў над пахі, падняў высока-высока, а потым прыціснуў да сябе, пацалаваў і сказаў:

— А які ж ты вялікі зрабіўся!

Павярнуўшыся, ён зноў убачыў Максімку. Той стаў ля яго чамадана, апусціўшы рукі, і з вялікай пакутай глядзеў на бацьку з снімам. З вачэй яго збіраліся скаціцца дзве кропелькі.

— Хто гэты хлопчык? Ці ёсць у яго бацькі? — ціха спытаў ваенны цёцю Кацю.

— Гэта наш слаўны Максімка, — адказала цёця Каця. — Бацька яго загінуў пад Сталінградам, а маці закатавалі немцы. Больш у яго нікога няма.

— Калі ласка, прашу вас, — стаў прасіць ваенны, — сушыце яго як-небудзь. Ён жа палічыў мяне за свайго бацьку.

Ваенны паставіў свайго сына на зямлю, падбег да чамадана, адчыніў яго і хуценька пачаў вымаць з яго: ласканалую аўтамашыну, некалькі плітак шакаладу, размалёваную кніжку і яшчэ нейкія цікавыя рэчы. Усё гэта вылажыў ён каля ног Максімкі і сказаў:

— Бяры, Максімка, гэта табе праслалі.

А Максімка нават не паварушыўся. Ён глядзеў некуды ўбок, а дзве кропелькі ўжо каціліся ўніз... Але ён маўчаў. Ён разумев, што ні ад каго не можа патрабаваць, каб гэты дзядзька стаў яго таткам.

Тут яго падхапіла на рукі цёця Каця, пачала цала-

ЦІКАУНЫЯ...

Фотаэцюд Ул. Кітаса.

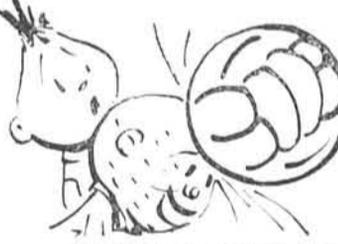
ПРЫГОДЫ ХЛОПЧЫКА БУЛЬБІНКІ

— Чыпаліна! — усклікнуў Бульбінка. — На футбольным полі зборная каманда Савецкага Саюза.

— Ты за яе балееш?

— Зразумела.

— Тут столькі людзей. Паліцэйскі нас не заўважыць, — узрадаваўся Чыпаліна, і ў гэты момант Бульбінка адбіў мяч галавой.

— Гол, гол! Гэта я дапамог землякам забіць яго! — крыкнуў Бульбінка.

— Аднак заўважыў, — штурхнуў Бульбінку Чыпаліна.

Мал. В. ШВЯЦОВА.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77,
ДОМ ДРУЖУ.
РЕДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЫ».
ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31, 6-97-92, 3-25-32.